

KEMAL DERVİŞ'İN PROGRAMI

Aydınlık Dergisi, 22 Nisan 2001

Yıldırım Koç

Hükümetin ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in 2000 yılı Kasım ayında başlayan ve 21 Şubat 2001 tarihinde daha derinleşen ve bir sosyal ve siyasal krize dönüşme eğilimi taşıyan ekonomik krizle ilgili olarak uygulayacağı program konusunda dört temel belge bulunmaktadır. Bunların en sonuncusu, Devlet Bakanı Kemal Derviş'in 14 Nisan 2001 tarihinde açıkladığı programdır. Bu belgeler şunlardır: (1) 14 Mart 2001 tarihli "Programın Genel Stratejisi" başlıklı 7 sayfalık metin. (2) Kemal Derviş'in 19 Mart 2001 tarihli basın toplantısı metni. (3) Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 31 Mart 2001 tarihli toplantısına sunulan Genel Ekonomik Durum Değerlendirmesi Sunuş Notu. (4) Kemal Derviş tarafından 14 Nisan 2001 tarihinde kamuoyuna açıklanan "Türkiye'nin Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı".

Bu dört belge de, IMF ve Dünya Bankası programlarının geçmişten daha katı bir biçimde uygulanacağını açık kanıttır.

Bu dört belgenin hiçbirinde, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin temel talepleri arasında yer alan, demokratikleşme, kaçak işçilikle mücadele, işten çıkarmaların durdurulması ve çıkarılanların işe iadesi, sendikal hak ve özgürlüklerin genişletilmesi, çalışma mevzuatının onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesi, zorunlu tasarruf fonundaki paranın ve her türlü işçi alacağının hak sahiplerine ödenmesi, sosyal sigorta prim tavanının makul bir düzeye çekilmesi, sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesi, yolsuzluklarla etkili bir biçimde mücadele, yolsuzluk yapanların ve yakınlarının malvarlığına tedbir konması, gümrük birliği ilişkisinin gözden geçirilmesi, Seçim Yasası ve Siyasi Partiler Yasası'nın demokratikleştirilmesi ve benzeri öneri ve istekler bulunmamaktadır. Bu dört belgenin hiçbiri sendikalarla görüşülerek hazırlanmamıştır.

14 Nisan 2001 tarihinde açıklanan program, IMF'ye sunulup IMF'nin onayı alındıktan sonra uygulamaya sokulacaktır. Diğer bir deyişle, Devlet Bakanı Kemal Derviş tarafından hazırlanan 14 Nisan programı ve onu tamamlayan 13 Mart ve 31 Mart belgeleri, ulusal ve mutabakata bir program değil, ulusötesi sermayenin, ABD'nin, Avrupa Birliği'nin ve onların uluslararası alandaki aracı olan IMF ve Dünya Bankası'nın programıdır.

14 Nisan Programı, son iki haftadır başta TÜRK-İŞ olmak üzere demokratik kitle örgütlerinin gösterdiği ve giderek yaygınlaşmakta olan tepkilere bağlı olarak, görünüşte yumuşatılmış, keskin tepki çekeceği bilinen bazı noktalar 14 Nisan Programında yer almamıştır. Ancak, Devlet Bakanı Kemal Derviş'in temsil ettiği ve Hükümetçe de onaylanan programın içeriği, sözü edilen dört belge birlikte değerlendirildiğinde açıkça ortaya çıkmaktadır. Ortada ulusal nitelikte ve sosyal tarafların mutabakatına dayalı bir program yoktur. Türkiye'yi krize sürükleyen en önemli unsur, IMF programları ve gümrük birliği ilişkisi iken, bu krize çözüm olarak önerilenler yine aynı niteliktedir. Bu durum, programda krizin nedenleri konusundaki aşağıdaki saptamalarda da açıkça görülmektedir. Programda şöyle denilmektedir:

"1990'lı yılların ikinci yarısında borç stokundaki artışta reel faizlerdeki artış belirleyici olmakla birlikte, borç-faiz kısır döngüsünün çözülmesinde kamu gelir ve harcamalarında kalıcı bir iyileşmenin sağlanmasının şart olduğu açıktır. Bu çerçeveden bakıldığında, son on yıllık dönemde kamu açıklarındaki artışta harcamalara ilişkin olarak aşağıda sıralanan faktörler etkili olmuştur:

(ii) Kamu sektöründeki aşırı istihdam politikası ve verimlilikle uyumlu olmayan maaş ve ücret artışları,

(iii) Kamu yatırım proje stokundaki aşırı artış, yüksek maliyet ve verimsizlik,

(iv) Sosyal Güvenlik Kurumları aktüeryal dengelerinin bozulması nedeniyle açıklarının hızla yükselmesi,

(v) Gerçek ihtiyacı karşılamayan tarımsal destekleme politikaları,

(vi) Ekonomik etkinliğe ters düşen müdahalelerle yönlendirilen, yüksek maliyetle ve verimsiz olarak çalışan büyük bir KİT sisteminin varlığı,"

Bu programın doğal sonucu, zorunlu emeklilik, düşük ücretler, özelleştirmeler ve özetle, sosyal devletin yok edilmesi, ulus-devletin zayıflatılmasıdır.